ROK XIV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 14

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1939 ROKU

XIX KONGRES CHEMII PRZEMYSŁOWEJ

Jak już parokrotnie sygnalizowaliśmy, XIX tegoroczny Kongres Chemii Przemysłowej odbędzie się w Warszawie w okresie od dnia 24 września do dnia 1 października.

Protektorat nad Kongresem objąć zechcieli Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Prof. Dr. Ignacy Mościcki oraz Pan Marszałek Polski, Edward Śmigły-Rydz. W skład Komitetu honorowego wchodzą wszyscy Ministrowie Rządu Rzeczypospolitej, Ambasador Republiki Francuskiej, Prezesi Polskich Akademij Umiejętności i Nauk Technicznych, Rektorzy Szkół Akademickich, Prezydent i Komisarz Rządu m. st. Warszawy oraz Prezesi centralnych przemysłowych organizacyj wolnych i samorządowych.

Główny Komitet Organizacyjny Kongresu pracuje pod przewodnictwem Rektora Politechniki Warszawskiej, Prof. Dr. Józefa Zawadzkiego i dzieli działalność na 3 Komitety: Naukowy, Finansowy i Wykonawczy, z których każdy od dłuższego już czasu prowadzi ożywioną pracę. Komitet Naukowy zajmuje się przede wszystkim zebraniem odpowiednich referatów i wykładów i zapewnił udział w Kongresie szeregu wybitnych uczonych i przemysłowców. Wiadomo już obecnie, że na Kongresie wygłoszone będą następujące referaty przez najwybitniejszych — o światowej sławie — znawców tematów:

Prof. Dr Wojciech Świętosławski, Minister W. R. i O. P., wygłosi odczyt p. t. „Z badań nad koksowaniem węgli spiekających i niespiekających",

Prof. Dr Stanisław Pilat, Prof. Politechniki Lwowskiej, wygłosi odczyt p. t. „Produkty naftowe jako surowiec chemiczny",

Prof. Dr Oct. Dony-Hénault, Profesor Uniwersytetu w Brukseli i Prezes Belgijskiej Akademii Królewskiej, — „Nowe badania z dziedziny metalurgii termicznej",

Prof. Dr Max Bodenstein, profesor Uniwersytetu w Berlinie — „Nowe badania nad mechanizmem katalitycznego utleniania amoniaku",

Prof. Dr A. Travers, Dyrektor Wyższej Szkoły Przemysłu Chemicznego w Nancy — „Rodzaje adsorpcji",

Prof. Dr Guilio Natta, Dyrektor Instytutu Chemii Przemysłowej w Mediolanie, na temat syntez organicznych,

Prof. Dr Ernest Fourneau z Instytutu Pasteura w Paryżu — „Nowe Badania nad odkażaniem wewnętrznym przy chorobach bakteryjnych oraz o syntetycznych środkach porażających nerwy współczulne",

Prof. Dr Arthur Stoll, Wiceprezes Zakładów „Sandoz" w Bazylei — „Nowe poglądy na kilka zagadnień biochemicznych i farmaceutycznych".

Jak widać z zestawienia tych kilku najważniejszych referatów — poziom naukowy Kongresu będzie bardzo wysoki; jest przeto rzeczą najbardziej godną polecenia, aby chemicy polscy wzięli w zjeździe udział najliczniejszy i zgłosili odpowiednie referaty. W tym celu przedsiębiorstwa chemiczne powinny zachęcić swoich współpracowników do uczestnictwa w Kongresie, czyniąc im wszelkie możliwe udogodnienia i ułatwienia.

Udział w Kongresie zgłosiła już duża liczba osób, zwłaszcza z Francji i z Anglii. Należy sobie zdawać sprawę, że znaczna ilość przyjezdnych z natury rzeczy podwyższa koszty organizacyjne kongresu. Dlatego też Komitet Finansowy nie ustaje w zabiegach i staraniach, aby zgromadzić sumy, pozwalające na taką organizację Kongresu, jaka odpowiada szczególnie doniosłemu znaczeniu wielkiej manifestacji chemicznej, która odbędzie się z licznym udziałem cudzoziemców w Warszawie.

Zwłaszcza chwila obecna zdaje się wskazywać na konieczność sprawnej, pełnej i celowej organizacji Kongresu, na który zjadą się najwybitniejsi światowi działacze chemii przemysłowej.

PRZYWÓZ ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH

Bezustanny, szybki rozwój przemysłu chemicznego w Polsce pozwala na zaspakajanie zapotrzebowania rynku wewnętrznego w coraz to większym zakresie własnymi produktami chemicznymi. Każdy rok przynosi poważne osiągnięcia w zakresie podjęcia produkcji licznych nowych artykułów chemicznych, dotychczas przywożonych wyłącznie z zagranicy. Postęp ten szczególnie jasno uwypukla się w przemyśle barwników i półproduktów organicznych, w przemyśle farmaceutycznym oraz w wytwórczości sztucznych mas plastycznych opartych na celulozie, kazeinie lub fenolu.

Nie ulega jednak wątpliwości, że mimo szybkiego rozwoju produkcji chemicznej i nieustannego zwiększania się wachlarza produkowanych artykułów, istnieje jeszcze cały szereg artykułów chemicznych, których produkcję można by i trzeba uruchomić w kraju. Dlatego też, wzorem lat ubiegłych, Związek Przemysłu Chemicznego prowadzi energiczną akcję w kierunku inicjowania nowych działów produkcji chemicznej w Polsce, udzielając chętnie informacji w tej sprawie zarówno przedsiębiorstwom chemicznym zrzeszonym i niezrzeszonym na terenie Związku, jak również poszczególnym osobom, zainteresowanym w rozpoczęciu tego rodzaju produkcji.

Przy przeprowadzaniu orientacyjnej kalkulacji odnośnie artykułu chemicznego, który zamierza się produkować, niezbędna jest dokładna ocena pojemności rynku krajowego na ten artykuł, czyli — dla chemikaliów nie wytwarzanych jeszcze w kraju — wysokość rocznego importu. Tego rodzaju dane znajdują się co prawda w rocznikach handlu zagranicznego wydawanych przez Główny Urząd Statystyczny, lecz jeśli chodzi o drobne artykuły chemiczne, grupowane są one często po kilka, bądź umieszczane w rubryce „osobno nie wymienione artykuły chemiczne" — tak że nie można ustalić dokładnej cyfry przywozu danego artykułu.

Trudność tę udało się jednakże pokonać obecnie Związkowi Przemysłu Chemicznego, który, dzięki pomocy Komitetu Przywozowego, posiada aktualne, dokładne zestawienia, obejmujące przywóz nawet najdrobniejszych artykułów chemicznych. Wykazy te zainteresowane osoby mogą przeglądać w Związku, a fakt, iż już obecnie są one często wykorzystywane świadczy, że inicjatywa ta nie zawisła w próżni lecz okazała się naprawdę celową i pożyteczną.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W dniu 28 czerwca r. b. wprowadzone zostały tymczasowo w życie postanowienia układu handlowego polsko-słowackiego. W myśl zawartego układu obroty handlowe między Polską a Słowacją oparte są na klauzuli największego uprzywilejowania. Układ ustala wzajemne kontyngenty wywozowe i opiera wymianę towarową na zasadach rozrachunku.

W drugiej połowie lipca b. r. odbędą się rozmowy polsko-litewskie co do stanu wykonywania zawartych w końcu ub. roku układów handlowych, przy czym przewidziana jest ewentualność dokonania przesunięć w listach kontyngentowych celem ich urealnienia.

W związku z powyższym Związek zwrócił się do zrzeszonych przedsiębiorstw prosząc o nadsyłanie postulatów zarówno natury eksportowej jak i importowej.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 16, 17, 18 i 19 „Informatora Eksportowego"):

Egipt. Włókna sztuczne pochodzenia zwierzęcego podlegają tym samym przepisom celnym co wełna naturalna.

Ekwador. Towary przywożone z krajów, z którymi bilans handlowy kształtuje się dla Ekwadoru niekorzystnie, obciążone zostały dodatkiem celnym do wys. 75%.

Estonia. Stawki celne na pneumatyki i węże gumowe podwyższone zostały z 300 na 800 Fr. od 100 kg netto.

Francja. Z dniem 10 maja b. r. obowiązuje zakaz przywozu do Francji i kolonii francuskich towarów japońskich.

Grecja. Ograniczono przywóz węgla drzewnego.

Indie Bryt. Wprowadzono ochronną stawkę celną na przywóz chlorku magnezu.

Meksyk. Zmieniono przepisy celne przy imporcie sztucznego jedwabiu.

Nowa Zelandia. Ograniczono przywóz naftaliny, kwasu octowego i wielu innych artykułów.

Paragwaj. Wprowadzona została kontrola importu.

Turcja. Określono skład potażu, którego przywóz zwolniony jest od cła.

W okresie styczeń — maj 1939 r. wywóz produktów chemicznych z Polski osiągnął wartość 23.137 tys. zł., co w stosunku do wywozu w tym samym okresie 1938 r. (20.742 tys. zł.) stanowi wzrost o ok. 12%.

Z artykułów, których wartość wywozu zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzedzającym, należy przede wszystkim wymienić: siarczan amonu, superfosfaty, smoły, benzol surowy, biel cynkową, sodę, ciężkie oleje z węgla kamiennego, ceratę, kleje roślinne i węgiel drzewny.

Zmniejszyła się natomiast wartość wywozu zagranicę następujących produktów: soli potasowych, benzolu oczyszczonego, azotniaku, karbidu, siarczanu miedzi, mączki kostnej i kwasów karbolowych.

Firma brazylijska Sociedade Brasileira de Representaçoes, Rua Libero Badoró, 346, Sao Paulo, poszukuje przedstawicielstw firm polskich, wytwarzających produkty chemiczne.

N. V. Handelmaatschappij R. S. Stokvis & Zonen, Rotterdam, Holandia, interesuje się zakupem w Polsce różnych produktów chemicznych celem ich reeksportu.

KRONIKA

Dnia 6 lipca b. r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., na którym Dyrektor Związku złożył sprawozdanie z ostatniego posiedzenia Komisyj Rządowych Polskiej i Francuskiej w sprawie wzajemnych obrotów towarowych. Rozpatrzono również sprawy związane z rewizją dotychczasowych traktatów handlowych: polsko-duńskiego oraz polsko-litewskiego. Na tymże posiedzeniu omówiono szczegółowo zagadnienie zbiórki odpadków przemysłowych. Stwierdzono przy tym, iż organizacja tej zbiórki stoi na b. niskim poziomie i domaga się jak najrychlejszego udoskonalenia.

W dniu 16 czerwca b. r. odbyło się posiedzenie organizacyjne Instytutu Popierania Wynalazków przy Muzeum Techniki i Przemysłu, na którym omawiano program i zakres działalności Instytutu. W zebraniu tym wziął udział z ramienia Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego p. Dyr. Inż. W. Płużański.

Związek jest w posiadaniu adresów eksportowych firm brazylijskich, które chcą nawiązać kontakt z polskimi firmami, zainteresowanymi w imporcie wosku karnauba, cytrynianu wapnia, oraz esencji naturalnych z różnych owoców. Zainteresowani mogą otrzymać informacje na drodze listownej lub telefonicznie (5-29-69).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 58 pod poz. 379 ukazała się Ustawa z dnia 30 czerwca 1939 r. o prawie o obligacjach. Prawo to zezwala na emitowanie obligacyj tylko tym osobom, które wymienione są w tym prawie, ustanawiając rygor, iż obligacje emitowane przez osoby nie upoważnione są nieważne. Z pośród osób prawa prywatnego upoważnione są do emitowania obligacyj następujące: krajowe spółki akcyjne, posiadające wpłacony i nieuszczuplony kapitał zakładowy w wys. przynajmniej 1 mil. zł., z wyjątkiem spółek, zajmujących się czynnościami ubezpieczeniowymi, gwarectwa, posiadające osobowość prawną i spółdzielnie. Z pośród spółek akcyjnych te tylko mają w zasadzie prawo emitowania obligacyj, które posiadają bilans oraz rachunek zysków i strat za 3 pełne lata obrotowe. Obligacja nabiera swego charakteru właściwego dopiero po objęciu jej przez osoby trzecie bądź w drodze subskrypcji, bądź w drodze zaofiarowania prywatnego. Zatrzymywanie obligacyj w portfelu własnym spółki emitującej i zaciąganie pożyczek na podkład obligacyj jest niedopuszczalne. Prawo o obligacjach nie stosuje się do obligacyj emitowanych przed dniem 1 lipca 1939 r. t. j. przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 57 z dnia 30 czerwca 1939 r. ukazała się pod poz. 366 ustawa z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym. Na mocy ustawy Prezydent Rzeczypospolitej zarządza stan wojenny na obszarze całego Państwa lub jego części na wniosek Rady Ministrów, uchwalony z inicjatywy Ministra Spraw Wojskowych. Ustawa weszła w życie z dniem 30 czerwca 1939 r.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 60 z dnia 7 lipca 1939 ukazała się pod poz. 394 ustawa z dn. 15 czerwca 1939 r. o zastawie rejestrowym na maszynach i aparatach. Na mocy ustawy można ustanawiać na nowych nieużywanych maszynach i aparatach, nabywanych dla zakładów przemysłowych i rzemieślniczych, rejestrowe prawo zastawu. Prawo zastawu może być ustanowione wyłącznie z tytułu ceny kupna na rzecz sprzedawcy, który jest kupcem rejestrowym lub też na rzecz instytucyj kredytowych, które udzieliły kupującemu pożyczki na zakup nowych nieużywanych maszyn i aparatów, do wys. pożyczonej na ten cel sumy. Ustawa weszła w życie z dniem 7 lipca 1939 r.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 60 z dnia 7 lipca 1939 ukazało się pod poz. 399 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 28 czerwca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany taryfy celnej wywozowej. Rozporządzenie, które weszło w życie z dniem 7 lipca 1939 r. wprowadza następującą zmianę w taryfie celnej wywozowej:

1) w grupie V po pozycji 51 dodaje się dalszą pozycję 52 w brzmieniu następującym:

Pozycja taryfy celnej wywozowej	Nazwa towaru	Cło od 100 kg w złotych
„52	Gliceryna nieoczyszczona i oczyszczona, ługi pomydlane oraz woda glicerynowa . .	150.—"

2) Uwaga 1 do grupy V otrzymuje brzmienie następujące:

„1	Towary objęte pozycjami: 37, 45, 46, 47. 48 i 52 — wywożone za pozwoleniem Ministra Skarbu .	bez cła"

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 30 z dnia 7 lipca 1939 r. ogłoszone zostały rozporządzenia Ministra Komunikacji, wprowadzające w życie nowe taryfy ulgowe na przewozy niektórych artykułów chemicznych.

Utworzona została taryfa specjalna WK-63 na przewozy smoły węglowej, przeznaczonej do przerobienia w wytwórni odbiorcy na materiały drogowe. Nowa taryfa ustala opłaty klasy 16 wagonowej od stacyj wymienionych w załączniku 4 do taryf specjalnych WK- oraz od stacji Warszawa do wszystkich stacyj PKP.

Utworzona została nowa taryfa specjalna GJ-88 na wywóz smoły piwowarskiej od stacji Bogumin z opłatami klasy 10 wagonowej. W taryfie specjalnej PJ-28 na wywóz przez porty polskie w Gdyni i w Gdańsku chlorku cynku obniżone zostały stawki do poziomu klasy 11 wagonowej.

Utworzone zostały nowe taryfy wyjątkowe wk-45 na przewozy naftalinu surowego do stacji Łódź Fabr. z opłatami klasy 12 wagonowej oraz pk-15 na przewozy paku od stacji Hajduki do stacyj portowych w Gdyni i w Gdańsku z opłatami klasy 16 wagonowej.

ORIENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	330.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty	225.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH_3	1.45
Azotan amonu	110.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat	15.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	70.—
Chlor ciekły	115.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—
* Chloran sodu techn.	150.—
Chlorek bielący	32.60
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—
Chlorek wapnia	17.—
Chlorobenzol	160.—
* Cytrynian sodowy	550.—
Dwuchromian potasu	135.—
Dwuchromian sodu	105.—
Dwuwęglan sodowy	36.—
Fosforan jednosodowy	130.—
Fosforan dwusodowy (brutto za netto) techn.	57.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	150.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—
Karbid (franco st. odb.)	50.—
Karbolineum	22.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	160—180.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	
Gatunek Extra	250.—
Gatunek I	230.—
**Kwas azotowy 98%	107.—
** „ „ techn. 62%	93.—
*Kwas cytrynowy spoż. (franco st. odb.).	390.—
Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
** Kwas solny ch. cz.	40.—
* Kwas winowy spoż. (franco st. odb.)	440.—
* Kwaśny winian sodowy	620.—
** Ług bielący	60.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5 (brutto za netto)	12.—
* Nadchloran potasu	150.—
* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Octan ołowiu gat. I	165.—
Octan sodu kryst.	90.—
* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
Olej kopytkowy (franco st. odb.)	420.—
Olej kostny (franco st. odb.)	400.—
Oleum 20%	12.75
Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Saletra potasowa	120.—
Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
** Salmiak rafinowany 99,5/100%	100.—
** Salmiak surowy 94/98%	85.—
Siarczan amonu techn.	22.—
Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	63.05
Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Smoła preparowana	15.25
Soda amoniakalna	20.70
Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Sól glauberska krystaliczna	6.—
Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Toluen chem. czysty	95.—
Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
* Winian sodowo-potasowy	420.—
Żelatyna „Super" (brutto za netto franko st. odb.)	500.—
Żelatyna techn. „O" (brutto za netto franko st. odb.)	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

Ceny produktów oznaczonych ** odnoszą się do sprzedaży drobnych ilości.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa. Czackiego 1. telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Redaktor: Mgr. TADEUSZ CHĘCIŃSKI

Druk L. Bogusławskiego i Ski, Świętokrzyska 11